

ЗГІДНО

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ
РАДА АДВОКАТІВ
УКРАЇНИ

UKRAINIAN NATIONAL
BAR ASSOCIATION
BAR COUNCIL OF
UKRAINE

04070, Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 2-й поверх.
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

2nd floor, 3 Borysglifska str., Kyiv 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 121

**Про розгляд листів з питань щодо
порушення гарантій адвокатської діяльності, втручання
та перешкод у здійсненні адвокатської діяльності та оплати за
організаційно-технічне забезпечення розгляду заяви (скарги) на
поведінку адвоката, яка може бути підставою для притягнення його до
дисциплінарної відповідальності**

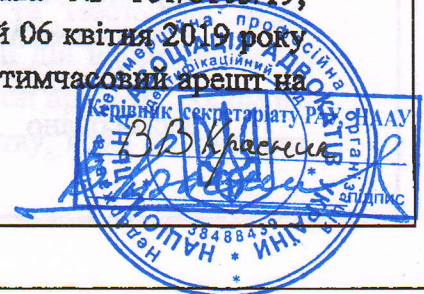
«15» листопада 2019 року

м. Київ

На адресу Національної асоціації адвокатів України надійшли наступні звернення: лист Голови Ради адвокатів Волинської області Руденко Г.А. №51/11 від 16 вересня 2019 року, заява адвоката Куденьчука О.А. від 04 жовтня 2019 року щодо порушення гарантій адвокатської діяльності, втручання та перешкод у здійсненні адвокатської діяльності та лист Голови Луцького міськрайонного суду Волинської області Пахолюка А.М. № 03-16/482/2019 від 03 вересня 2019 року про надання роз'яснення застосування пункту 4 статті 14 Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, затвердженого рішенням Ради адвокатів України № 120 від 30 серпня 2014 року (із змінами та доповненнями).

З матеріалів, доданих до вищевказаних листів вбачаються наступні обставини.

В провадженні Луцького міськрайонного суду Волинської області під головуванням слідчого-судді Присяжнюк Л.М. перебувало клопотання першого заступника прокурора Волинської області Цюприка І.В. від 15 квітня 2019 року про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для забезпечення видачі особи (екстрадиційного арешту) стосовно Афончанки Миколи Олександровича (справа № 161/8103/19, провадження № 1-кв/161/4117/19), який був затриманий 06 квітня 2019 року та відносно якого 08 квітня 2019 року був застосований тимчасовий арешт на 40 днів.

ЗГІДНО
КОМП'ЮТЕРНОЮ
КОПІЄЮ
ОРИГІНАЛОМ

Захисником при розгляді даного клопотання за договором про надання правової допомоги був адвокат Куденьчук О.А., а в подальшому, в порядку надання безоплатної правової допомоги, до справи був залучений адвокат Нестерук М.М.

Під час розгляду вказаного клопотання, адвокатом Куденьчуком О.А. заявлений відвід слідчому судді Присяжнюк Л.М., який автоматизованою системою діловодства суду розподілений слідчому судді Філюк Т.М. При цьому, Куденьчук О.А. був відсутній в приміщенні суду з огляду на те, що діюче кримінальне процесуальне законодавство не передбачає обов'язкової участі при розгляді заяви про відвід слідчого судді, особи, яка його ініціювала, а тому при належному повідомленні адвоката, який заявив відвід слідчому судді, про слухання його заяви та неявка на розгляд питання про відвід, не перешкоджала його розгляду.

Однак, ухвалою слідчого судді Філюк Т.М. від 15 травня 2019 року доручено Регіональному центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Волинській області призначити Афончанці Миколі Олександровичу, адвоката для здійснення захисту за призначенням та забезпечити його прибуття в судові засідання на 15 травня 2019 року о 22 год. 00 хв., яке відбудеться в залі судових засідань Луцького міськрайонного суду Волинської області за адресою: м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 24.

Вищевказана ухвала надійшла на електронну адресу Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Волинській області 15 травня 2019 року о 22 год 39 хв.; доручення про надання правової допомоги надійшло адвокату Нестеруку М.М. на електронну адресу 15 травня 2019 року о 22 год 52 хв.

З огляду на наведене, Рада адвокатів України наголошує, що питання видачі доручення адвокату Нестеруку М.М. не входить до повноважень останнього, а є повноваженнями Регіонального центру БВПД. Таким чином, і відповідальність за видачу доручень адвокату поза чергою покладається на працівників БВПД, а тому ініціювання скарги до КДКА стосовно адвоката Нестерука М.М. в зв'язку з цим може свідчити про порушення прав та гарантій адвоката, втручання в адвокатську діяльність та вплив на адвоката.

В подальшому ухвалою слідчого судді Філюк Т.М. від 16 травня 2019 року в задоволенні заяви захисника адвоката Куденьчука О.А. про відвід слідчого судді Луцького міськрайонного суду Присяжнюк Л.М. при розгляді клопотання першого заступника прокурора Волинської області Цюприк І.В. про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для забезпечення видачі особи (екстрадиційного арешту) стосовно Афончанки Миколи Олександровича - відмовлено.

Ухвалою слідчого судді Присяжнюк Л.М. від 16 травня 2019 року, застосовано до громадянина Республіки Білорусь Афончанки Миколи

Олександровича запобіжний захід у вигляді тримання під вартою (екстрадиційний арешт) до вирішення Міністерством юстиції України питання про його видачу та фактичну передачу до Французької Республіки, строком до 12 (дванадцяти) місяців, тобто не довше ніж до 05 квітня 2020 року включно.

Вказане клопотання розглядалося в порядку ч.6 ст. 193 КПК України за відсутності Афончанки Миколи Олександровича, оскільки останній після закінчення строку його затримання о 00 год. 00 хв. 16 травня 2019 року, покинув приміщення суду.

Ухвалою Волинського апеляційного суду від 23 травня 2019 року ухвала слідчого судді Луцького міськрайонного суду Присяжнюк Л.М. від 15 травня 2019 року щодо громадянина Республіки Білорусь Афончанки Миколи Олександровича (Afonchanka Mikalai) скасована.

04 червня 2019 року на адресу голови Луцького міськрайонного суду Волинської області надійшла доповідна записка суддів Присяжнюк Л.М. та Філок Т.М. з приводу неправомірних, на їх думку, дій адвокатів Куденьчука О.А. та Нестерука М.М., які нібито полягають у свідомому не виправданому затягуванні судового розгляду, що є порушенням приписів ст. 44 Правил адвокатської етики та використанні адвокатами при наданні правової допомоги Афончанці Миколі Олександровичу засобів та методів, які суперечать чинному законодавству.

10 червня 2019 року вищевказана доповідна записка була обговорена на зборах суддів Луцького міськрайонного суду, та за результатами обговорення рішенням зборів суддів Луцького міськрайонного суду Волинської області від 10 червня 2019 року №07/01-10 доручено голові Луцького міськрайонного суду Волинської області Пахолку А.М. звернутися до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Волинської області та Прокуратури Волинської області для відповідного реагування з приводу фактів, викладених у доповідній записці суддів Луцького міськрайонного суду Волинської області Філок Т.М. та Присяжнюк Л.М.

В свою чергу, перший заступник прокурора Волинської області Цюприк І.В. (через два місяці після розгляду його ж клопотання – 02 серпня 2019 року) виявив ознаки кримінального правопорушення та особисто вніс відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо вчинення адвокатами Куденьчуком О.А. та Нестеруком М.М. кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.376 КК України, по факту вчинення втручання в діяльність судді з метою перешкоди виконанню ним службових обов'язків або добитися винесення неправосудного рішення, що перешкодило запобіганню злочину чи затриманню особи, яка його вчинила.

Водночас, із заяв адвокатів Куденьчука О.А. та Нестерука М.М. вбачається, що жодних протиправних дій, у тому числі дій направлених на затягування судового розгляду, використання при наданні правової допомоги засобів та методів, які суперечать чинному законодавству, вони не вчиняли.

Натомість, вважають, що мало місце зловживання правом на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури з боку Луцького міськрайонного суду та зловживання правом на внесення відомостей в ЄРДР з боку заступника прокурора Волинської області Цюприка І.В. з використанням зазначеного права як засобу тиску на адвоката у зв'язку із здійснення ними адвокатської діяльності.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (надалі – Закон), адвокатура є незалежною від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб.

Держава створює належні умови для діяльності адвокатури та забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності.

Відповідно до ч. 1 ст. 20 Закону під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги, необхідні для належного виконання договору про надання правової допомоги.

Відповідно до ст. 23 Закону професійні права, честь і гідність адвоката гарантуються та охороняються Конституцією України, цим Законом та іншими законами, зокрема:

- забороняються будь-які втручання і перешкоди здійсненню адвокатської діяльності;
- забороняється внесення подання слідчим, прокурором, а також винесення окремої ухвали (постанови) суду щодо правової позиції адвоката у справі;
- забороняється втручання у правову позицію адвоката;
- забороняється притягати до кримінальної чи іншої відповідальності адвоката (особу, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю) або погрожувати застосуванням відповідальності у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності згідно із законом;
- забороняється ототожнення адвоката з клієнтом.

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи у відносинах з адвокатами зобов'язані дотримуватися вимог Конституції України та законів України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та протоколів до неї, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, практики Європейського суду з прав людини.

Відповідно до ч. 2 ст. 36 Закону не допускається зловживання правом на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, у тому числі ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката без достатніх підстав, і використання зазначеного права як засобу тиску на адвоката у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності.

Відповідно до ст. 44 Закону завданнями адвокатського самоврядування є: забезпечення незалежності адвокатів, захист від втручання у здійснення адвокатської діяльності.

Рада адвокатів України вважає недопустимим притягнення до кримінальної чи іншої відповідальності адвоката або погрози застосування відповідальності у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності згідно із законом.

Також Рада адвокатів України звертає увагу, що відповідно до ст. 10 Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, до заяв (скарг) щодо поведінки адвоката слід відносити: заяви (скарги) громадян, рішення, ухвали, постанови, звернення суддів та інше. Таким чином, чинним Положенням чітко встановлена форма звернення для спеціального суб'єкта – суддів, щодо неналежної поведінки адвоката.

Згідно п. 4 ст. 14 Положення до заяви (скарги) додається її копія та копії всіх документів, що приєднуються до неї, для вручення адвокату, щодо поведінки якого подається заява (скарга), а також копія платіжної квитанції банківської установи про оплату за організаційно-технічне забезпечення розгляду такої скарги.

За розгляд заяв (скарг) поданих суддями не у рамках наданих їм процесуальним законодавством України повноважень, здійснюється оплата за організаційно-технічне забезпечення їх розгляду. Відповідно до рішення Ради адвокатів України від 23 вересня 2017 № 203, зі змінами та доповненнями, від сплати за організаційно-технічне забезпечення розгляду заяви (скарги) звільняються суди, що звертаються з заявами (скаргами) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності в рамках, наданих їм повноважень процесуальним законодавством України.

Натомість відповідно до статті 128 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» збори суддів наділені повноваженнями звертатися з поданням про притягнення до відповідальності адвоката за вчинення дій чи бездіяльності що порушують гарантії незалежності суду та судді. Зі змісту рішення зборів Луцького міськрайонного суду вбачається, що вони доручають голові суду звернутись до відповідної КДКА з метою реагування на «представництво без повноважень». Однак, відповідно до Закону України «Про судоустрій та статус суддів», збори суддів наділені повноваженнями такого звернення лише у випадку вчинення дій чи бездіяльності що порушують гарантії незалежності суду та судді.

З огляду на наведене, суддя Луцького міськрайонного суду Волинської області, в рамках розгляду конкретно визначеного кримінального провадження, наділений чинним кримінально-процесуальним законодавством повноваженнями, щодо звернення зі скаргою на поведінку адвоката, яка може бути підставою для притягнення його до дисциплінарної

відповідальності. Саме в такому випадку, у контексті рішення Ради адвокатів України від 23 вересня 2017 № 203, зі змінами та доповненнями, суддя звільняється від сплати за організаційно-технічне забезпечення розгляду заяви (скарги).

В свою чергу, збори суддів, які розглядали доповідну записку щодо поведінки адвоката, також можуть звернутись до КДКА зі скаргою на такого адвоката. Однак збори суддів не можуть діяти в рамках повноважень наданих їм процесуальним законодавством, оскільки лише головуючий суддя чи суд у складі кількох суддів, на розгляді яких перебуває провадження, наділені процесуальним повноваженнями в конкретному провадженні, а не всі судді присутні на зборах такого суду.

Рада адвокатів України наголошує, що відповідно до норм чинного законодавства та рішень органів адвокатського самоврядування будь - яка особа, може звернутись до КДКА із скаргою на поведінку адвоката, яка може бути підставою для притягнення його до дисциплінарної відповідальності. Однак лише в чітко зазначених випадках такий суб'єкт звернення може бути звільнений від сплати за організаційно-технічне забезпечення розгляду заяви (скарги).

Не допускається зловживання правом на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, у тому числі ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката без достатніх підстав, і використання зазначеного права як засобу тиску на адвоката у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності.

На підставі вищевикладеного та керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Рада адвокатів України вирішила:

1. Звернутися до Ради суддів України, з проханням вжити заходи в межах повноважень щодо недопущення порушень прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності, втручання та перешкод у здійсненні адвокатської діяльності.
2. Звернутися до Офісу Генеральної прокуратури України з проханням вжити заходи в межах повноважень в зв'язку із порушеннями прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності, втручанням та перешкодами у здійсненні адвокатської діяльності.
3. Поінформувати Голову Луцького міськрайонного суду Волинської області Пахолока А.М., в контексті його звернення № 03-16/482/2019 від 03 вересня 2019 року, що за розгляд заяв (скарг), поданих суддями не у рамках, наданих їм процесуальним законодавством України повноважень, здійснюється оплата за організаційно-технічне забезпечення їх розгляду.

ЗГІДНО
З ВИСНІТКОМ

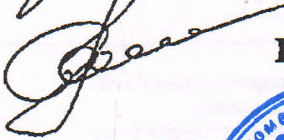
4. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявників, а також на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

І.В. Колесников

